

Коментарі
Київського національного університету імені Тараса Шевченка
щодо звіту експертної групи про результати акредитаційної експертизи освітньо-професійної програми
1891 Статистика; мова навчання українська
рівень вищої освіти бакалавр, спеціальність 112 – Статистика

Ми щиро вдячні експертам за ґрунтовний аналіз, змістовне обговорення й відзначені сильні сторони ОПП «Статистика». Співпраця з експертною групою була продуктивною і конструктивною. Рекомендації певною мірою вказали перспективи розвитку програми і слугуватимуть покращенню її реалізації та вдосконаленню відповідно до цілей ОПП. Водночас ми маємо певні коментарі і заперечення щодо окремих позицій звіту.

Звіт ЕГ	Коментар КНУТШ
<p>Критерій 1</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 1. Слабкі сторони відсутні. Рівень відповідності Критерію 1. Рівень А Обґрунтування рівня відповідності Критерію 1. Проектування та цілі ОП «Статистика» повністю відповідають Критерію 1 та носять взірцевий характер, оскільки ґрунтовна фундаментальна підготовка майбутніх фахівців здійснюється в академічному середовищі, де проводяться дослідження в галузі статистики, фінансової та актуарної математики світового рівня та функціонує відома, як в Україні, так і за її межами наукова школа. Унікальність проектування ОП підтверджується наявністю повного циклу підготовки фахівців за спеціальністю "Статистика": від ОС "Бакалавр" до PhD. Формування програмних результатів навчання за ОП здійснюється за рахунок співпраці з роботодавцями та доповнюється практичними навичками безпосередньо на виробництві, з врахуванням при цьому тенденцій розвитку статистичних досліджень і прогресивний досвід у цій сфері провідних ЗВО України та закордоном.</p>	<p>Додатково повідомляємо, що серед трьох видань КНУТШ, які індексуються в базі Scopus – два видання кафедри теорії ймовірностей, статистики та актуарної математики, а саме: «Теорія ймовірностей та математична статистика» («Theory of Probability and Mathematical Statistics») та «Modern Stochastics: Theory and Applications». У цих виданнях мають можливість публікувати свої наукові роботи викладачі та студенти механіко-математичного факультету. Зокрема, результати курсових робіт студенток освітньої програми «Статистика» О.О. Верцімаха та Г. В. Навари опубліковано у статтях</p> <ul style="list-style-type: none"> • Майборода Р.Є., Сугакова О.В., Навара Г.В. Метод ортогональної регресії для спостережень із суміші.- Теорія ймовірностей та математична статистика, вип. 2(99), 2018, с. 152-167. • Верцімаха О.О., Радченко В.М. М'який розв'язок параболічного рівняння, керованого сігма-скінченною стохастичною мірою.- Теорія ймовірностей та математична статистика, вип. 97, 2017, с. 24-37. <p>Студенти також публікуються і в інших високореєтингових міжнародних виданнях, наприклад, результати курсової роботи студентки Дегтяр О.В. опубліковано в журналі «Communications in Statistics – Theory in Methods», який видається авторитетним науковим видавництвом «Taylor & Francis»:</p> <ul style="list-style-type: none"> • O. Dehtiar, Yu. Mishura, K. Ralchenko. Two methods of estimation of the drift parameters of the Cox-Ingersoll-Ross process: continuous observations. – Communications in Statistics – Theory and Methods, 2021, https://doi.org/10.1080/03610926.2020.1866611

Критерій 2

Загальний аналіз щодо Критерію 2: Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 2.

Сильною стороною ОП «Статистика» є ґрунтовна, фундаментальна підготовка здобувачів вищої освіти. Бази практик відповідають сучасним тенденціям фінансової та актуарної математики та їх прикладним аспектам. Укладено Меморандум про співпрацю з компанією «САМСУНГ ЕЛЕКТРОНІКС УКРАЇНА» в контексті дуальної освіти.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 2.

Курсові роботи та практика віднесені до вибіркової складової, ЕГ рекомендує перенести курсові роботи та практику в обов'язкову частину ОП. Підготовка здобувачів вищої освіти на мех.-матем. факультеті КНУТШ здійснюється унікальним складом НПП, то рекомендуємо розширити каталог вибіркових дисциплін. Наведений опис структурно-логічної схеми в п.2.2. освітньо-професійної програми «Статистика» не дає уявлення про послідовність вивчення компонентів ОП. Рекомендуємо доповнити ОП схематичним представленням логіко-структурної схеми. У блоках дисц. вільного вибору «Актуар. та фінан. математика» і «Комп'ютерна статистика та ан. даних» пропонується однаковий ОК (ДВС.1.03, ДВС.3.03), проте проаналізувавши їх робочі програми (<https://bit.ly/3u3xct5>; <https://bit.ly/39bqV6B>) зауважимо, що змістове наповнення дисциплін співпадає, а результати навчання різняться. Тому рекомендуємо привести у відповідність змістове наповнення дисциплін відповідно до вибіркового блоку «Актуар. та фінан. математика» і «Комп'ютерна статистика та ан. даних».

Рівень відповідності Критерію 2.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 2.

Обсяг ОП «Статистика» та окремих освітніх компонентів відповідає вимогам законодавства щодо навчального навантаження для першого (бакалаврського) рівня вищої освіти та відповідного стандарту вищої освіти 112 Статистика, та нормативним документам КНУТШ. В цілому зміст ОП має чітку структуру та освітні компоненти дозволяють досягти основних цілей ОП. Зміст ОП відповідає предметній області спеціальності 112 Статистика. Здобувачі вищої освіти на даній ОП мають можливість формувати індивідуальну освітню траєкторію шляхом обрання вибіркового

Із зауваженнями погоджуємося частково.

Студентам на вибір пропонується обирати: 1) дисципліни із Переліків, 2) один із блоків дисциплін. Підставою для формування блоку дисциплін є надання можливості поглибити отримання компетентностей більш вузького прикладного спрямування. Дисципліна «Планування вибіркового обстеження» є базовою як для студентів, що обирають блок «Актуарна та фінансова математика», так і для тих, хто обирає блок «Комп'ютерна статистика та аналіз даних», оскільки вона забезпечує необхідні компетентності оцінювання характеристик сукупностей на основі спостережень отриманих в ході вибіркового обстеження. У той же час вона не включена у блок «Математична економіка», оскільки цей блок направлений на поглиблене вивчення математичних методів моделювання економічних явищ та процесів. Додатково зазначимо що пропозиціями вільного вибору в освітній програмі і в плані можливості студентів для формування власної освітньої траєкторії не вичерпуються – вони можуть обирати з інших освітніх програм Університету. В програмі і плані усього лиш фіксуються ті пропозиції які укладачам програми вбачаються найбільш доречними

<p>дисциплін, тематики курсової роботи, типу або бази практики. Надмірного навантаження здобувачів вищої освіти не відбувається. На даній ОП передбачено практичну підготовку здобувачів вищої освіти у формі проходження практики (з відривом від навчання) та виконання курсової роботи. Аналіз ОП та НП дозволив ЕГ зробити висновок, що наявні недоліки пов'язані з представленням структурно-логічної схеми не впливають на зміст ОП. В цілому структура та зміст ОП «Статистика» відповідає вимогам критерію 2, але є несуттєві недоліки, які необхідно виправити.</p>	
<p>Критерій 3</p> <p>Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 3. В КНУТШ наявні чіткі та зрозумілі правила прийому, процедури визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності. Здобувачі ОП “Статистика” мають можливість коригувати індивідуальну освітню траєкторію, доповнюючи навчанням в інших закладах освіти в межах програм академічної мобільності. На даній ОП застосовується практика визнання результатів навчання отриманих під час академічної мобільності. КНУТШ є одним з небагатьох ЗВО України, які беруть участь у проєкті всеукраїнської академічної мобільності “САМ Україна”, зокрема, яка стосується безпосередньо здобувачів ОП “Статистика”.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 3. Слабкі сторони відсутні.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 3. Рівень А</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 3. Наявні чіткі та зрозумілі правила прийому, які не містять дискримінаційного характеру. Розроблені правила визнання результатів навчання, отриманих в інших закладах освіти, зокрема під час академічної мобільності, яких послідовно дотримуються. Результати навчання, здобутих в неформальній освіті, не визнається в межах автономії університету. ОП «Статистика» та освітня діяльність за нею відповідають Критерію 3, у тому числі мають взірцевий характер, який полягає в участі здобувачів у програмах академічної мобільності в закордонних університетах та в межах проєкту “САМ Україна”.</p>	<p>Додатково повідомляємо, що кафедра теорії ймовірностей, статистики та актуарної математики активно співпрацює із закордонними колегами, що розширює можливості для академічної мобільності. Зокрема, кафедра бере участь у спільному проєкті з Університетом Осло за підтримки Наукової ради Норвегії (проєкт «STORM – Stochastics for Time-Space Risk Models», ToppForsk. Project nr. 274410). У межах цієї програми завідувач кафедри Мішуря Ю.С. є співкерівником аспіранта Антона Юрченка-Титаренка – випускника бакалаврату та магістратури за спеціальністю 112 – статистика. За останні три роки відбулися візити таких закордонних науковців для виступів на наукових семінарах кафедри, виступів з оглядовими лекціями перед здобувачами та проведення спільних досліджень: Е. Піроцці (Університет м. Неаполя, Італія), яка прочитала курс лекцій на тему «Discrete stochastic processes and fractional processes in queueing theory», Й. Шяуліс (Вільнюський університет, Литва), Т. Кошир (Університет м. Любляни, Словенія), О.Ю. Харін (Білоруський державний університет, Білорусь), Т. Пост (Університет м. Астани, Казахстан), М.М. Леоненко (Кардіфський університет, Велика Британія), М. Зілі (Університет м. Монастіра, Туніс), К. Кубілюс (Вільнюський університет, Литва), А.Я. Оленко (Університет Ла Троба, м. Мельбурн, Австралія). Чимало закордонних фахівців брали участь у міжнародній конференції “Modern Stochastics: Theory and Applications IV” (Київ, 24-26 травня 2018) та міжнародному воркшопі «Modern Trends in Probability Theory and Mathematical Statistics III» (1 грудня 2020 р.), які були організовані кафедрою теорії ймовірностей, статистики та актуарної математики.</p>

<p>Критерій 4</p> <p>Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 4. Щодо сильних сторін навчання і викладання за ОП варто виокремити: унікальну організацію практичного навчання, під час якого здобувачі вищої освіти, працюючи в команді виконують реальні проекти; наявність на кафедрі ТІСАМ науково-дослідницької частини, що сприяє поєднанню навчання, викладання та досліджень, як самих НПП, так і здобувачів вищої освіти; наявність на кафедрі ТІСАМ наукової школи проф.Ю.С.Мішури , що сприяє залученню здобувачів вищої освіти до наукових досліджень та підготовці наукових кадрів у галузі статистики; унікальний метод організації воркшопів на прикладах практичних кейсів із фінансового моделювання, ризик-менеджменту, фінансової та актуарної математики, які проводить сертифікований актуарій В.П.Зубченко.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 4. Слабкі сторони відсутні.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 4. Рівень А</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 4. ОП “Статистика “ повністю відповідає Критерію 4 та носить інноваційний характер, оскільки наявністю на випусковій кафедрі наукової школи, науково-дослідницької частини та втілення в освітній процес унікальні методи навчання із фінансового моделювання, ризик-менеджменту, фінансової та актуарної математики та організації практики, сприяє гармонійному поєднанню навчання, викладання та досліджень із фінансового моделювання, ризик-менеджменту, фінансової та актуарної математики.</p>	<p>Додатково повідомляємо, що на кафедрі теорії ймовірностей, статистики та актуарної математики виконується науково-дослідна робота «Точні формули, оцінки, асимптотичні властивості і статистичний аналіз складних еволюційних систем з багатьма ступенями свободи» (науковий керівник – проф. Мішура Ю.С.), яка на конкурсі тем МОН України посіла перше місце в Україні серед тем за секцією «Математика». Тематика курсових робіт наукового спрямування відповідає значною мірою змісту цієї наукової теми.</p>
<p>Критерій 5</p> <p>Загальний аналіз щодо Критерію 5: Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 5. КНУТШ є учасником проекту «Ініціатива академічної доброчесності та якості освіти» (Academic Integrity and Quality Initiative – Academic IQ). З метою популяризації академічної доброчесності на ОП</p>	<p>Університет і факультет докладає значних зусиль популяризації принципів академічної доброчесності як у викладацькому, так і студентському середовищі. На початку навчального року з усіма студентськими курсами проводяться зустрічі, присвячені у тому числі роз’яснення принципів академічної доброчесності у всіх її проявах, а також підкреслюється відповідальність наукових керівників за дотримання принципів академічної доброчесності. Також зазначаємо, що усі магістерські роботи проходять обов’язкову перевірку на плагіат.</p>

<p>«Статистика» введено курс «Вступ до університетських студій», який висвітлює основні традиції та принципи КНУТШ.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 5.</p> <p>Оскільки ЕГ було встановлено, що перевірка курсових робіт не відбувається технічними засобами, то рекомендуємо розробити та запровадити процедуру перевірки курсових робіт на плагіат з її унормуванням у відповідних положеннях КНУТШ.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 5.</p> <p>Рівень В</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 5.</p> <p>В процесі реалізації ОП використовують чіткі і зрозумілі форми контрольних заходів та критерії оцінювання здобувачів вищої освіти, які дозволяють об'єктивно оцінити результати навчання як для окремих освітніх компонент, так і освітньої програми в цілому. Оприлюднення форм контролю, критеріїв оцінювання результатів навчання відбувається заздалегідь. Основні дії у сфері забезпечення академічної доброчесності спрямовані на роз'яснювальну роботу відстоювання принципів Етичного кодексу КНУТШ.</p>	<p>Водночас зауважимо, що оскільки перевірка технічними засобами наявності текстових збігів курсових робіт не передбачена жодним нормативним документом, то відповідна рекомендація ЕГ є не тільки надмірною, але й важко реалізуваною (оскільки під неї не передбачене фінансування).</p>
<p>Критерій 6</p> <p>Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 6.</p> <p>наявність на кафедрі ТІСАМ наукової школи Ю.С.Мішури, яка дозволяє вести на кафедрі послідовну кадрову політику; позитивна практика: реалізація кадрової політики за ОП через функціонування та розвиток наукової школи; високий відсоток науково-педагогічних працівників з науковими ступенями та вченими званнями, які мають значний доробок у міжнародних наукометричних базах та показники h-index від 1 до 10; унікальність - залучення до реалізації ОП провідних фахівців України в галузі математики та статистики; залучення до освітнього процесу провідних фахівців у галузі статистики, фінансової та актуарної математики (сертифікований актуарій В.П.Зубченко); позитивна практика - залучення до складу НПП випускової кафедри провідних фахівців галузі; НПП, залучені до ОП, є членами міжнародних математичних товариств (Ю.С.Мішура, М.П.Моклячук), учасниками міжнародних математичних сімпозіумів, конференцій та семінарів; унікальність - НПП, залучені до реалізації ОП є визнаними науковцями в міжнародних математичних товариствах та організаціях; стимулювання викладачів за проведення занять англійською мовою</p>	<p>Додатково повідомляємо, що студентка 4 курсу освітньої програми «Статистика» А.А. Мелекесцева працює у Національному науковому центрі радіаційної медицини НАМНУ по темі «Прогноз динаміки медико-демографічних показників стану здоров'я жителів радіоактивно забруднених територій України» в рамках договору про наукове співробітництво між ННЦРМ та КНУТШ; випускниця 2020 року цієї програми, а нині студентка 1 року навчання магістратури спеціальності «112 Статистика» О.В. Дегтяр є одним з виконавців проекту «Оцінювання параметрів, перевірка гіпотез та прогнозування в актуальних стохастичних моделях» механіко-математичного факультету, який переміг у конкурсі Національного фонду досліджень України «Підтримка досліджень провідних та молодих вчених»; ще одна випускниця 2020 року, а нині студентка 1 року навчання магістратури спеціальності «112 Статистика» Т.Ю. Жук зарахована на тему «Якісний аналіз, керування та методи апроксимації у некоректних та нелокальних детермінованих і стохастичних еволюційних задачах» механіко-математичного факультету, виконання якої розпочалось у березні 2021 року. Це додатково підтверджує поєднання фундаментальності академічної освіти з потужною прикладною складовою.</p>

<p>та високу публікаційну активність; позитивна практика КНУТШ – мотивація НПП за викладання англійською мовою та наукові публікації в наукометричних базах Scopus та Web of Science.</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 6.</p> <p>Слабкі сторони відсутні.</p> <p>Рівень відповідності Критерію 6.</p> <p>Рівень А</p> <p>Обґрунтування рівня відповідності Критерію 6.</p> <p>ОП “Статистика” повністю задовольняє Критерію 6, та має взірцевий характер, оскільки реалізується унікальним складом науково-педагогічних працівників найвищої кваліфікації, які відомі в наукових математичних колах, як в Україні, так і за кордоном. До реалізації ОП долучаються також провідні фахівці-практики в галузі статистики, фінансової та актуарної математики, що виступає позитивною практикою у підготовці фахівців зі спеціальності 112 "Статистика". Унікальним явищем за реалізації ОП є наявність на випусковій кафедрі наукової школи, проектна активність та залучення науково-педагогічними працівниками до досліджень здобувачів вищої освіти. Позитивною практикою реалізації ОП є також матеріальне заохочення НПП за викладання англійською мовою та високу публікаційну активність.</p>	
<p>Критерій 7</p> <p>Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 7.</p> <p>Серед сильних сторін та позитивних практик слід відзначити: в КНУТШ здійснюється підтримка НПП та здобувачів психологічною службою, університетською клінікою; на механіко-математичному факультеті сформоване освітнє середовище, що є безпечним для життя та здоров'я здобувачів вищої освіти; в університеті облаштовані зони коворкінгу за кошти благодійників, розробляється проект для облаштування зони коворкінгу в корпусі механіко-математичного факультету; широкий спектр інструментів проведення дистанційної освіти (можливості GSuite, Moodle, MSTeams, Zoom); наявність власної внутрішньо розробленої автоматизованої системи інформування студентів «Triton Student»; активну співпрацю та комунікацію студентів з адміністрацією факультету і кафедри через соціальні мережі, акаунти здобувачів та НПП; мультимедійне аудиторне забезпечення, МТБ, спортивний комплекс, їдальні, гуртожитки; безоплатний доступ до бібліотечних</p>	<p>Додатково повідомляємо, що в КНУТШ у червні 2020 року створено власну освітню платформу «KNU Education Online», яка має такі можливості як проведення дистанційних занять онлайн, розміщення навчальних матеріалів, перевірка студентських робіт, проведення тестів, інтерактивний розклад тощо. Платформа має мобільний додаток і зараз активно впроваджується для навчання студентів бакалаврату.</p>

фондів, наукометричних баз даних (Scopus); виділені окремі кімнати для консультування здобувачів; облаштовані сучасною комп'ютерною технікою робочі місця НПП.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 7.

Слабкі сторони відсутні.

Рівень відповідності Критерію 7.

Рівень А

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 7.

ОП «Статистика» та освітня діяльність за нею мають достатній рівень узгодженості із якісними характеристиками за всіма підкритеріями критерію 7. Можна зробити висновок щодо повної відповідності ОП критерію 7, оскільки у ЗВО створено унікальне наповнення бібліотечних фондів, наявні комп'ютерні, мультимедійні класи та класи для дистанційного навчання, а також лінгафонний клас, надається безоплатний доступ викладачів і здобувачів до інформаційних ресурсів та іншої інфраструктури ЗВО, надається психологічна, інформаційна та організаційна підтримка здобувачів, розроблені дієві процедури вирішення конфліктних ситуацій. Створені умови для навчання та проживання осіб з особливими освітніми потребами. До інноваційних практик слід віднести залучення благодійників (в тому числі випускників) для створення комфортних умов навчання. Прикладом цієї практики є створення у навчальних корпусах, за спонсорської підтримки компаній, сучасних коворкінг зон.

Критерій 8

Загальний аналіз щодо Критерію 8:

Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 8.

Здобувачі вищої освіти залучаються до періодичного перегляду ОП через опитування та представництво у Вченій раді ММФ та КНУТШ. Також активними учасниками при перегляді ОП є роботодавці, які висловлюють потреби ринку праці. В КНУТШ сформована внутрішня система забезпечення якості освіти, яка має чіткий розподіл зон відповідальності за забезпечення якості.

Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 8.

В ОП «Статистика» встановлено недолік, який не був остаточно виправлений при перегляді ОП у 2020 році, а саме дисципліна «Планування вибіркового обстежень» залишається спільною у

Із зауваженням не погоджуємось. Включення дисципліни «Планування вибіркового обстежень» у два вибіркові блоки не вважаємо недоліком. Роз'яснення щодо цієї дисципліни надано у зауваженні до Критерію 2. Відповідно і зауваження «про недостатню дієвість ВСЗЯО» вважаємо абсолютно хибним.

<p>вибірковому блоці “АктUARна та фiнансова математика” i “Комп’ютерна статистика та аналіз даних”. Тому рекомендуємо привести у відповідність змістове наповнення вибірових блоків «АктUAR. та фiнан. математика» i «Комп’ютерна статистика та ан. даних». У зв’язку з цим ЕГ приходить до висновку про недостатню дієвість ВСЗЯО у КНУТШ. Отже, рекомендуємо переглянути ОП “Статистика” із урахуванням зазначених зауважень.</p> <p>Рiвень відповідності Критерію 8. Рiвень В</p> <p>Обґрунтування рiвня відповідності Критерію 8. В КНУТШ послiдовно дотримуються розроблених процедур розроблення, затвердження, монiторингу та перегляду освітніх програм. Здобувачі вищої освіти, роботодавці активно залучаються до процесу перегляду освітньої програми. В цілому в КНУТШ сформовано культуру якості. Однак в ОП 2020 р. виявлені недоліки, які не були виправлені. що свiдчить про недостатню дієвість ВСЗЯО. Отже, ОП “Статистика” та освітня діяльність за нею відповідає критерію 8 з недоліками, які варто усунути.</p>	
<p>Критерій 9</p> <p>Сильні сторони та позитивні практики у контексті Критерію 9. Уся офіційна інформація стосовно правил i процедур, що регулюють діяльність всіх учасників освітнього процесу в КНУТШ, розміщена на офіційному сайті університету (http://www.univ.kiev.ua/ua/official). Безпосередня інформація, що стосується діяльності ОП “Статистика” розміщується на сайті механіко-математичного факультету (http://www.mechmat.univ.kiev.ua/) та кафедри ТИСАМ (http://www.probability.univ.kiev.ua/).</p> <p>Слабкі сторони, недоліки та рекомендації щодо удосконалення у контексті Критерію 9. Оскільки на сайті ММФ не публікуються результати опитування здобувачів вищої освіти щодо рiвня задоволеності ОП “Статистика”, рекомендуємо розміщувати зведений звіт за результатами опитувань, що сприятиме активізації участі в опитуваннях. Зважаючи на той факт, що не опубліковано навчальний план ОП “Статистика”, рекомендуємо розмістити його поряд з опублікованою освітньою програмою. Також рекомендуємо подавати на сайт таблицю пропозицій до ОП після закінчення громадського обговорення, що дозволить усім зацікавленим ознайомитись із прийнятими змінами до ОП після проведеного загального обговорення. В профiлі ОП</p>	<p>Із зауваженнями погоджуємося частково. На сайті оприлюднена ОП, яка містить перелік обов’язкових компонент та перелік дисциплін вибору за блоками. Також факультет постійно працює над розширенням можливостей академічної мобільності як для студентів, так і для викладачів. Оновлення, зміни, розширення можливостей участі в таких програмах оновлюється кілька разів на рік. Природньо, що з такою частотою вносити зміни до діючої ОП неможна, це не сприяє її сприйняттю усіма учасниками освітнього процесу. Те ж саме стосується ресурсного i кадрового забезпечення. Факультет постійно змінює перелік вибірових дисциплін у зв’язку із динамічністю економічних вимог сучасності, йде постійне оновлення i омолодження кадрового складу. Лише за останній рік на кафедрі залучено 1 доктора наук та 1 кандидата наук. Частина вибірових курсів читають запрошені лектори.</p> <p>Категорично не погоджуємося із зауваженням щодо термінів «рівень» i «ступінь». У Законах України «Про освіту» та «Про вищу освіту» використовуються обидва терміни, наприклад (виділено нами - КНУТШ): <i>«рівень освіти – завершений етап освіти, що характеризується рівнем складності освітньої програми, сукупністю компетентностей, які визначені, як правило, стандартом освіти</i></p>

“Статистика” не наведено інформацію щодо академічної мобільності, ресурсного та кадрового забезпечення реалізації ОП, тому рекомендуємо заповнити розділ 8 та 9 профілю ОПП “Статистика”. Найявність неузгоджень нормативно-методичного забезпечення освітнього процесу чинному законодавству України в галузі освіти, а саме у Положенні про організацію освітнього процесу у КНУТШ вживається фраза “освітній рівень бакалавра”, у відповідності до ЗУ має бути “освітній ступінь бакалавра”. Рекомендуємо переглянути нормативно-методичне забезпечення освітнього процесу КНУТШ та привести термінологію у них у відповідність законодавчим актам України.

Рівень відповідності Критерію 9.

Рівень В

Обґрунтування рівня відповідності Критерію 9.

На офіційних сайтах КНУТШ та ММФ розміщено достатньо інформації щодо діяльності ОП “Статистика”. Правила та процедури, які регулюють права та обов’язки усіх учасників освітнього процесу, є чіткими, зрозумілими, доступними, яких дотримуються при реалізації ОП. На сайті публікується проект ОП “Статистика” із можливістю подати зауваження. Зазначені недоліки не вважаються суттєвими, оскільки не впливають значною мірою на результати навчання. Тому ЕГ вважає, що ОП “Статистика” та освітня діяльність за нею загалом відповідають критерію 9 з незначними недоліками.

та відповідають певному рівню Національної рамки кваліфікацій» (ЗУ «Про освіту», стаття 1);

*«система освіти - сукупність складників освіти, **рівнів і ступенів освіти**, кваліфікацій, освітніх програм, стандартів освіти, ліцензійних умов, закладів освіти та інших суб’єктів освітньої діяльності, учасників освітнього процесу, органів управління у сфері освіти, а також нормативно-правових актів, що регулюють відносини між ними» (ЗУ «Про освіту», стаття 1);*
*«**Рівні, ступені** вищої освіти, порядок, умови, форми та особливості її здобуття визначаються спеціальним законом» (ЗУ «Про освіту», стаття 17);*

*«здобувачі вищої освіти - особи, які навчаються у закладі вищої освіти **на певному рівні** вищої освіти з метою **здобуття відповідного ступеня** і кваліфікації» (ЗУ «Про вищу освіту», стаття 1);*

*«Здобуття вищої освіти на кожному **рівні вищої освіти** передбачає успішне виконання особою відповідної освітньої або наукової програми, що є підставою для присудження відповідного **ступеня вищої освіти**» (ЗУ «Про вищу освіту», стаття 2);*

*«Бакалавр - це **освітній ступінь**, що здобувається **на першому рівні** вищої освіти та присуджується закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньо-професійної програми, обсяг якої становить 180-240 кредитів ЄКТС».*

З наведених вище цитат видно, що в чинному законодавстві вживаються обидва терміни, але в різних значеннях: рівень – це певний етап освіти, а ступінь – результат навчання на цьому етапі (наприклад, здобувач навчається на рівні бакалавра з метою здобуття ступеня бакалавра).

Понад те, у частині першій статті 5 ЗУ «Про вищу освіту» прямо закладена можливість використання як синонімів понять перший (другий) і бакалаврський (магістерський) рівень вищої освіти:

«Перший (бакалаврський) рівень вищої освіти передбачає».

«Другий (магістерський) рівень вищої освіти передбачає набуття...»

У таких само значеннях ця термінологія вживається і в «Положенні про організацію освітнього процесу в Київському національному університеті імені Тараса Шевченка», наприклад:

*«особа має право здобути **ступінь молодшого бакалавра та бакалавра** за умови наявності в неї повної загальної середньої освіти»;*

«5.2.5. Кількість годин навчальних занять у навчальних дисциплінах планується з урахуванням досягнутої здобувачами освіти здатності навчатися автономно та становить (у відсотках до загального обсягу навчального часу, для денної форми навчання): від 33 до 67 – за освітньо-кваліфікаційним рівнем молодшого спеціаліста, від 33 до 50 – **за рівнями молодшого бакалавра та бакалавра**, від 25 до 33 – за рівнем магістра, від 15 до 25 – за рівнем доктора філософії»;

«...кількість навчальних занять упродовж навчального тижня визначається робочим навчальним планом Освітньої програми, але не може перевищувати (за денною формою навчання) 30 академічних годин на тиждень **за освітнім рівнем бакалавра...**»;

«кількість здобувачів вищої освіти, які обрали навчальну дисципліну чи блок/пакет навчальних дисциплін, є меншою за встановлені в Університеті мінімуми (для блоку: 10 осіб – **за рівнями молодшого бакалавра, бакалавра**, 7 осіб – за рівнем магістра, 3 особи – за рівнем доктора філософії; для однієї дисципліни із переліку – 25 осіб)»;

«4.4.3. **КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА (ПРОЕКТ)** молодшого бакалавра, бакалавра та магістра (дипломна робота/проект молодшого спеціаліста) виконується, відповідно до навчального плану, **на завершальному етапі навчання певного освітнього (освітньо-кваліфікаційного) рівня та передбачає...**»;

«За період навчання для здобуття **освітнього ступеня бакалавра** здобувач вищої освіти може скористатися правом на проходження повторного курсу навчання не більше двох разів, здобувачі інших освітніх ступенів – не більше одного разу».

Отже, висновок про неузгодженість нормативно-методичного забезпечення освітнього процесу КНУТШ чинному законодавству України в галузі освіти вважаємо необґрунтованим.